

Co přinesou digitální technické mapy obcím a jaké jsou jejich povinnosti?

Technické mapy jsou důležitým datovým podkladem pro celou řadu odborných činností ve veřejné správě i soukromém sektoru. Zákonem č. 47/2020 Sb. byla novelou zákona o zeměměřictví uložena krajům povinnost vybudovat do 30. června 2023 digitální technické mapy (DTM) krajů. Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK) má stejným předpisem uloženo vybudovat informační systém digitální mapy veřejné správy (IS DMVS), který bude pro krajské DTM a jejich uživatele zajišťovat služby, které je vhodné provozovat centrálně. Novela uložila povinnosti dalším subjektům a mezi nimi i obcím. Jedná se o jeden z nejnáročnějších projektů v historii krajů v ČR v oblasti pořízení prostorových dat a geoinformačních systémů. Budované DTM krajů jsou jedním ze základních kamenů digitalizace stavebního řízení; jejich zavedením dojde k významnému zlepšení v oblasti využívání podrobných informací o dopravní a technické infrastruktuře a dalších stavebních a technických objektech a zařízeních.

Současný stav

Technické mapy obcí a krajů vznikaly doposud na dobrovolné bázi. V dostatečné míře není sjednocen a standardizován jejich datový obsah, stanoveny nejsou ani procesy při aktualizaci a využití dat třetími stranami. V případě, že obec technickou mapu vede a má vydanou obecně závaznou vyhlášku, mají stavebníci povinnost předložit při dokončení stavby stavebnímu úřadu doklad o tom, že předali podklady pro aktualizaci technické mapy.

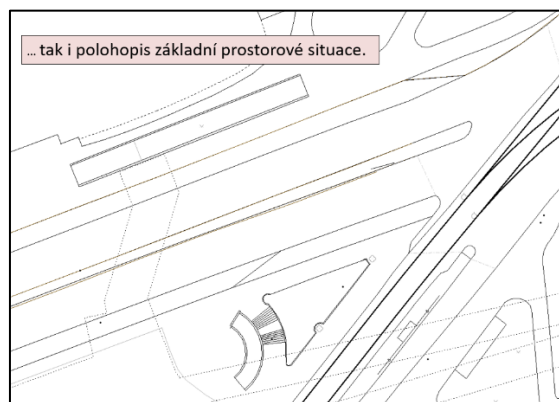
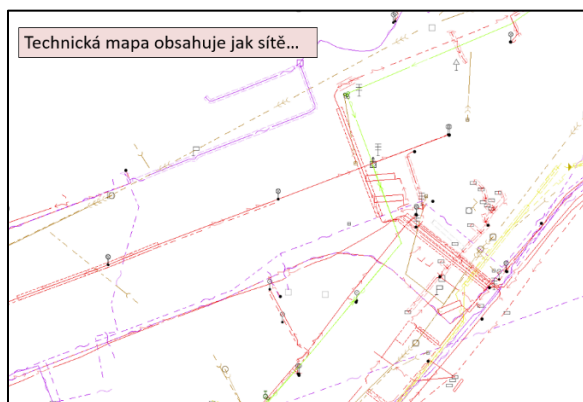
Technické mapy vedou stovky obcí a také některé kraje pro celé své území. Největší zkušenosti se správou DTM mají Hlavní město Praha, Zlínský kraj, Plzeňský kraj a Karlovarský kraj.

Nové DTM krajů

Správcem DTM kraje bude krajský úřad v přenesené působnosti. Obsah je stanoven vyhláškou č. 393/2020 Sb. o digitální technické mapě kraje, kterou vydal ČÚZK.

Klíčové je rozdělení obsahu DTM na dvě základní skupiny dat.

1. Objekty a zařízení dopravní a technické infrastruktury (DTI),
2. Základní prostorová situace (ZPS), kterou zákon definuje jako vybrané stavební a technické objekty a zařízení a vybrané přírodní objekty na zemském povrchu, pod ním nebo nad ním, které charakterizují základní prostorové uspořádání území.

Pro každou z těchto skupin dat zákon stanovuje jiné editory a zásadně odlišné principy aktualizace. Obecně je ovšem vždy editor odpovědný za správnost, úplnost a aktuálnost zapisovaných údajů.

Pro podporu budování a rozvoje DTM krajů byla Ministerstvem průmyslu a obchodu v rámci OP PIK vypsána v programu podpory Vysokorychlostní internet Výzva III. - Vznik a rozvoj digitálních technických map krajů. Příjemcem podpory z této výzvy jsou kraje.

Úkolem ČÚZK je publikování digitální mapy veřejné správy, kterou tvoří kompozice ortofotomapy, katastrální mapy a technické mapy krajů. Kromě zpřístupnění dat DMVS bude nový informační systém ve správě ČÚZK zajišťovat evidenci vlastníků, správců a provozovatelů DTI, evidenci oprávněných editorů a rozhraní pro zaslání aktualizací dat, ať už DTI nebo ZPS, a to do všech 14 informačních systémů DTM krajů.

Digitální mapa veřejné správy

Povinnosti krajů

Kraje mají povinnost do 30. června 2023 vybudovat a zpřístupnit DTM kraje. Znamená to nejen pořízení hardwaru a softwaru informačního systému, ale zejména vytvoření vlastní databáze s daty DTM odpovídajícími vyhlášce. Zákon předpokládá využití všech existujících využitelných dat, kromě toho bude nutné mnoho údajů nově pořídit (zmapovat). Prostředky OP PIK mohou kraje využít jak pro vybudování informačních systémů, tak pro pořízení dat, a to včetně dat ve správě jiných veřejnoprávních vlastníků, jako jsou např. obce. Výzva byla ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) zacílena pouze na kraje ve snaze snížit počet příjemců a tím i administrativní náročnost. Při přípravě výzvy bylo opakovaně deklarováno, že kraje využijí přidělené prostředky i k převzetí, úpravě a využití (tzv. konsolidaci) stávajících dat a k mapování chybějících dat o sítích ve vlastnictví obcí v přiměřeném rozsahu.

Z hlediska datového obsahu je kraj odpovědný za naplnění databáze DTM daty ZPS. Zákon ovšem ukládá obcím a dalším vlastníkům dopravní a technické infrastruktury poskytnout krajům součinnost. Je odpovědností kraje, jestli získaná data ZPS pro naplnění databáze DTM

využije nebo data pořídí nově, např. s ohledem na nedostatečnou přesnost a úplnost existujících dat.

Již při přípravě projektů krajů došlo v řadě krajů k oslovení obcí (zejména těch, které provozují vlastní DTM) pro potřeby datových analýz a nastavení obsahu datové části projektů. Zároveň byla navázána úzká spolupráce se správci dopravní a technické infrastruktury s nadregionální působností, jejichž data budou v řadě případů použita jako základ pro budoucí ZPS krajů.

Obecným principem pro úvodní plnění DTM krajů daty je využití existujících dat. Vyhláška č. 393/2020 Sb. k tomu vytváří podmínky tím, že umožňuje evidovat v databázi DTM data různé přesnosti a úplnosti. Při úvodním plnění tedy není povinností obcí zpřesňovat existující data v případě, že nedosahují předpisem stanovené cílové kvality.

Povinnosti vlastníků dopravní a technické infrastruktury.

DTM přináší pro všechny vlastníky dopravní a technické infrastruktury (tedy i obce) povinnost editora údajů o „jejich“ sítích přímo do DTM kraje. Princip přímé editační kompetence má celou řadu výhod, ale kromě toho přináší i nároky na technickou odbornost všech editorů. Hlavní výhodou přímé editace bude to, že údaje o objektech a zařízeních příslušného vlastníka nebude moci v databázi DTM nikdo měnit, takže bude mít zaručenu shodu údajů o svých sítích v DTM kraje a vlastním informačním systému.

Na výzvu krajského úřadu musí (podle přechodných ustanovení zákona č. 47/2020 Sb.) obce a vlastníci dopravní a technické infrastruktury předat jimi vedené údaje o objektech a zařízeních, které jsou obsahem digitální technické mapy kraje, tedy jak údaje o sítích (ty budou po naplnění do databáze již dále sami aktualizovat), tak údaje o ZPS, pokud nějaké mají ve svých systémech. Obecně tedy platí, že zatímco data o sítích budou správci DTM předána vždy jen jednou (od příslušného vlastníka), data ZPS z konkrétního území může kraj získat vícenásobně, v různé kvalitě, přesnosti i úplnosti a je jeho povinností taková data zkonsolidovat a případně vhodně doplnit. Velcí správci sítí se v některých regionech spojili do Sdružení správců sítí a budou data ZPS předávat dotčeným krajům koordinovaně v konsolidované podobě. Existují ale i kraje nebo významné části území krajů, kde konsolidace dat správců sítí nebyla provedena.

Data budou předávána bezplatně. Při projednávání zákona bylo mnohokrát zmíněno, že předání dat o sítích není novou povinností, protože vlastníci a správci dopravní a technické infrastruktury mají povinnost bezplatně předávat údaje o svých sítích orgánům územního plánování k dalšímu využití. Bezplatné předání polohopisu ZPS je pak všestranně výhodné, protože je žádoucí, aby byl tento datový obsah veden pouze v jedné databázi s jasnými povinnostmi všech zapojených subjektů při aktualizaci.

Role obcí

Klíčovou rolí obcí v projektu DTM krajů je role vlastníka dopravní a technické infrastruktury. Zákon ukládá všem obcím stejné povinnosti jako např. velkým energetickým firmám. Je ovšem třeba znovu zdůraznit, že se zpravidla nejedná o povinnosti nové. Obce by již měly mít zmapovanou svou dopravní a technickou infrastrukturu. Pokud nemají, mohou se pokusit využít právě projekty pro vytvoření DTM krajů a obrátit se na kraj s žádostí k novému zaměření těchto sítí. Kraj pro takové mapování může v přiměřeném rozsahu využít finanční prostředky z OP PIK, za dodržení podmínek výzvy ve vztahu k veřejné podpoře.

Z hlediska předávání dat pro naplnění DTM krajů je vhodné odlišit obce, které DTM obce v současné době vedou a ostatní obce.

- Obce provozující DTM nebo pasporty technické nebo dopravní infrastruktury

Vede-li obec DTM, předá polohopisnou část kraje pro přípravu prvotního naplnění ZPS. DTM obce může na svém území vést i nadále, v tomto případě je možné využít DTM kraje jako základ a v rámci své činnosti vést a aktualizovat pouze prvky nad rámec společného obsahu DTM. Současně je možné s krajem vyjednat předávání aktualizčních podkladů ZPS pro DTM pro území obce z kraje také příslušnému správci DTM obce.

Co se týče technické a dopravní infrastruktury, mají obce provozující DTM nebo pasporty sítí a komunikační sítě ve svém vlastnictví obvykle dobře zmapovány. Hlavním úkolem pro tyto obce bude úprava současných informačních systémů (správu zpravidla zajišťují odborné firmy) tak, aby z DTM obcí byla do DTM krajů předána všechna kvalitní data a nedošlo tak k jejich znehodnocení. Firmy spravující pro obce DTM obcí se tedy musí naučit pracovat s výměnným formátem DTM (JVF DTM) a do tohoto formátu data DTM obce vyexportovat pro potřeby předání kraji k úvodnímu plnění databáze DTM kraje. Náklady na úpravu aplikačního software DTM obcí nebudou pro obce samoučelným výdajem, protože obce budou muset aktualizovat údaje o svých sítích od roku 2023 přímo ze svého informačního systému a tyto úpravy tedy budou využívat trvale.

Pokud obec vede DTM, měla by dále se správcem sítí, jejichž data v DTM eviduje, a příslušným krajem, uzavřít dohodu o tom, který subjekt předá kraji polohopis ZPS z území obce. Zákon ukládá tuto povinnost všem, ale jistě je vhodné využít již konsolidovaná data ZPS, pokud na tomto využití bude shoda všech stran.

- Obce neprovozující DTM nebo pasporty technické nebo dopravní infrastruktury
Obce, které nemají zpracováno podrobné polohopisné zaměření, data pro naplnění ZPS nepředávají. Zůstává však povinnost předat údaje pro prvotní naplnění údajů o sítích DTI a příprava na jejich budoucí pravidelnou aktualizaci do DTM kraje stejně jako pro všechny ostatní vlastníky, správce a provozovatele DTI. Pro obce bez digitální evidence sítí bude nezbytné postupně zajistit domapování sítí v jejich vlastnictví a zahájení plnění editorské povinnosti.

Cílem není do 30. června 2023 vytvořit DTM s úplným obsahem. Takový cíl by nebyl reálný z finančních i kapacitních důvodů. Je tedy možné, že část datového obsahu bude do DTM kraje doplňována postupně v dalších letech. Do roku 2023 by ovšem měly být vyhledány, posouzeny a případně zpracovány všechny podklady. Obce by měly všechna data o svých sítích alespoň posoudit a dohodnout se s krajem či pověřeným editorem na dalším postupu a časovém plánu.

Za správnost, úplnost a aktuálnost údajů zapisovaných do databáze DTM odpovídá podle zákona editor. Editorem údajů o ZPS je kraj, takže kraj odpovídá za kvalitu údajů zapisovaných do databáze DTM o polohopisu ZPS. Za správnost, úplnost a aktuálnost předaných údajů editorovi ZPS ovšem odpovídá stavebník. Na základě písemné dohody může kraj zajistit plnění své editorské povinnosti ZPS prostřednictvím jiné osoby (např. koridory železniční a silniční sítě, vodní toky nebo i území měst).

Editorem údajů o objektech a zařízeních DTI je jejich vlastník, tuto povinnost za něj ovšem může splnit provozovatel nebo správce DTI. Obce jako vlastníci DTI jsou tedy primárně zodpovědné za aktualizaci dat o vlastních sítích DTI. Tuto povinnost mohou zajistit buď vlastními kapacitami, prostřednictvím svých informačních systémů, nebo ji mohou zajistit prostřednictvím externího subjektu. Takovým subjektem může být firma, která pro obec spravuje DTM nebo např. podnik Vodovody a kanalizace (VaK). Některé kraje nad rámec svých povinností také počítají v rámci projektů DTM kraje s nabídkou pomoci malým obcím při vedení údajů o jimi vlastněných sítích DTI a jejich aktualizace do DTM kraje. Budou také zpracovány metodické návody a postupy pro editory DTI. Předáním editační povinnosti smluvnímu partnerovi se ovšem obec nezbujuje své odpovědnosti za aktualizaci.

Poskytování údajů z DTM kraje

Po zprovoznění celého systému DTM a DMVS budou všechna veřejná data poskytována bezplatně v elektronické formě. Neveřejná data budou přístupná pro OVM a pro vlastníky, správce a provozovatele DTI, tedy i obce, v rozsahu nutném pro zajištění správy jejich majetku. Poskytování neveřejných dat DTM mimo OVM bude probíhat na základě standardizované žádosti elektronickou formou.

Hlavní přínosy pro obce

- Zásadní zjednodušení získávání údajů o DTI od ostatních správců DTI (obce nebudou uzavírat smlouvy se všemi správci DTI a nebudou dále zatěžovány pravidelným sběrem těchto dat od všech správců DTI – data budou ode všech povinně v DTM kraje).
- Dostupnost aktuálních údajů ZPS a DTI např. pro plánování investic a projektovou přípravu vlastních staveb, územní plánování a plánování rozvoje regionu, bezpečnost a krizové řízení.
- Zjednodušení procesu aktualizace ZPS – stavebníci budou vkládat podklady na jednotné rozhraní IS DMVS v jednotném formátu a jednotným způsobem. Správu ZPS zajišťuje a garantuje kraj, obec tak nemusí vynakládat žádné finanční prostředky na údržbu (aktualizaci) obsahu polohopisu (ZPS).
- Zjednodušení procesu aktualizace a zpřístupnění vlastní evidence DTI v majetku obcí – standardizace datového obsahu a existence jednotného rozhraní a prostředí pro ukládání a zpřístupnění těchto dat. Obec jednou pořízená data bude sdílet napříč veřejnou správou a nebude nucena je poskytovat vícekrát. Obec navíc může nad svými daty DTI poskytovat další služby svým občanům (např. vyjádření o existenci sítí obce nebo podmínek napojení na ni on-line).
- Dostupnost informací o DTI pro potřeby krizového řízení a řešení mimořádných událostí – události z nedávné minulosti ukazují potřebu dostupnosti garantovaných dat DTI na jednom místě. DTM tyto potřeby po jejím naplnění daty a spuštění služeb zajistí.

Časový plán

Součinnost všech zainteresovaných subjektů s kraji by měla probíhat na základě výzvy krajského úřadu. Je ovšem nanejvýš vhodné, aby obce byly vůči svému kraji přiměřeně aktivní.

Je předpoklad, že kraje vyzvou obce k předání dat již na přelomu roku 2021/2022. Přesný časový harmonogram si stanoví každý kraj v návaznosti na postup při budování IS DTM. Podmínkou zahájení plnění DTM daty je zprovoznění IS DMVS ve správě ČÚZK.

Tabulka úprav dokumentu

Verze dokumentu	Popis změn	Datum	Autor
1.0	Nový dokument	23.8.2021	Ing. Karel Štencel
2.0	Znění schválené Koordinační radou správců	5.10.2021	Ing. Karel Štencel